

ኢትዮጵያ ዝንታላሚን ከምታለቅስ ሰማንያችን ቢቀደድስ?

አምበርብር ምትኩ (ከካላኮርማ)

አንዳንድ የተናጠልም ይሁኑ የቡድንና የማኅበረሰብ ውሳኔዎች በፊት ለፊት ገጽታቸው ሲመለከቷቸው ሊቀበሏቸው የሚያስችግሩ ይመስላሉ። ሌላኛውን ጎን ባለማየት ወይም ለማየት ባለመድፈርና ባለመፈለግ ብዙ ጉዳዮች ሲደርሱ ይስተዋላል። እኛን እየጎዳን ያለው ይህ ዓይነቱ ነገሮችን በተለያዩ አቅጣጫዎች ያለማየት ችግር እንደሆነ ይሰማኛል።

በቅድሚያ አንድ አፈ ታሪክ ልንነገራችሁ። ዱሮ ፍቺ አይታወቅም ነበር አሉ። አንድ ሰው ከሚስቱ መለየት ሲፈልግ (ክርስቲያን ከሆነ) የቁም ተዝካር ያወጣና ራሱን ይገድላል እንጂ በሕይወት እያሉ በፍቺም ሆነ በሌላ መንገድ መለያየት ብሎ ነገር የሚታሰብ አልነበረም። አንድ ቀን ታዲያ አንድ ባል ከሚስቱ ጋር መኖር ያቅላሽልሽውና ራሱን በመግደል ለመለየት ይቆርጣል። እንደ ደንቡ የቁም ተዝካር እያወጣ እንግዶቹን ፈረስ በሚያስጋልብ ዳስ ውስጥ እያስተናገደ ወዲያ ወዲህ ተፍ ተፍ ይላል። እንደ አጋጣሚ ሆኖ ሰውዬው የእንስሳትን ቋንቋ ይችላል - የውሻን ጭምር። ባገር ቤት ሳለሁ - ያኔ ዱሮ በደጉ ዘመን - “እገሌ እኮ የጅብ ቋንቋ ይችላል” ሲባል እሰማ ነበር - በልጅነቴ።

በሚስቱ ንትርክና ንዝገዝ አሣሩን ይበላ የነበረውና በዚያም ምክንያት ሞቱን የመረጠው ቁም-ተዝካረኛው ሰውዬ ውጪ ሲወጣ የመንደሩ ውሾች በውሾች ቋንቋ ወሬያቸውን እየሰለቁ አጥንታቸውን ሲግጡ ይመለከታል። የሱ ውሻ ግን ተከዘና ቅዝዝ ብሎ ያየዋል። እንደሌሎቹ አጥንት መጋጠንና መቆርጠሙን ትቶ አጠገቡ ከሚገኝ የመንደር ውሻ ያንገሮት ጓደኛው ጋር ወሬ ሲያወራ ይሰማዋል። ከወሬውም አንዱ ዐረፍተ ነገር ጎላ ብላ ወደ ጀሮው ጥልቅ ትላለች። ያቺ የባለቤቱን ማለፍ ማግደም ተመርኩዘና ሆነ ብሎ እየደጋገመ የሚናገራት ዐረፍተ ነገር “መፍታት ሳለ መሞት፤ መፍታት ሳለ መሞት...” የምትል ናት። ሰውዬው በውሻው አንደበት ለምን እንደዚያ አንደተባለ ገባው። እርሱን ከአጉል ልማድና ከይሉኝታ እስረኝነት በማላቀቅ ከሞት ወደ ሕይወት የሚለውጥ መለኮታዊ ጣልቃ ገብነት እንደሆነ አድርጎም ተረጎመው። ከዚያም ሞቱን ትቶ በፍቺ ከሚስቱ ተለያዩ። ከዚያን ጊዜ ወዲህም ፍቺ ተጀመረ። ብታምን እምን - ባታምን ተወው።

ባለፉት 30 እና 40 ዓመታት ብዙ የታዘብኳቸው ሀገራዊና ዓለም አቀፋዊ ክስተቶች አሉ። በክፍል ውስጥም ሆነ ከክፍል ውጪ፣ ከመደበኛም ሆነ ከኢ-መደበኛ ትምህርት ቤቶች (የማታውም እንዳይረሳ ታዲያ!) ብዙ ነገሮችን ቀስሜያለሁ። በንባብና በማዳመጥ የገበየኋቸውን ዕውቀቶችም ቀላል ግምት አልሰጣቸውም። ምራቅ የሞጥኩ ዜጋ በመሆኔ በችኮላ የምሰጠው ፍርድም አለ ብዬ እምብዝም አልገምትም። ሰው ነኝና በነገሮች እንደምሳሳትና ለመታረም ግን ዝግጁ እንደሆንኩ ከወዲሁ መግለጽ እፈልጋለሁ።

ዳርዳርታየን ልተውና ወደገደለው ልግባ።

ኢትዮጵያ ዘላለሚን እየተሰቃየች የምትገኘው በዋናነት በውጭ ጠላቶቿ መሆናው ተዘውትሮ ቢነገርም የነዚህ የውጭ ጠላቶቿ ተላላኪዎች በመሆን ከጥንት ጀምሮ ጎልውናዋን እየተፈታተኑ የሚገኙት ትግራይ ውስጥ የትግራይን ሕዝብ ደጀንና መከታ አድርገው የሚንቀሳቀሱ ፀረ-ኢትዮጵያ ኃይሎች መሆናቸው አይካድም። እነዚህ ኃይሎች አንዴ ሲገኙ ሌላ ጊዜ አንገታቸውን ቀብረው አመቺ ጊዜ ሲጠብቁና ያንን ጊዜም ሲያገኙ ያለ የሌላ የጥፋት ተልእኳቸውን ሲፈጽሙ ይሄው ሀገራችን መቅና እንዳጣች አለች - በሁሉም ነገር ውራ ሆና። ይህ ሸፋፋ አካሄዳችን አንዳች መስመር ካልያዘ የዓለም መሣቂያና መሣላቂያ እንደሆነ የመሬታውያን ፍጻሜ መድረሱ ነው። እነዚህ የጥፋት ኃይሎች ብለው ብለው በዚህ በሰለጠነው የ21ኛው መቶ ክፍለ ዘመን 30 ሚሊዮን የሚገመት የኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ የዘር ዕልቂት በዐዋጅ መልክ ቀርፀው ለተግባራዊነቱ ሲታገሉ ድፍን አራት ዐሠርት ዓመታትን አስቆጠሩ። አማራ ብዛት ስላለው በብዛቱ ተቋቁሟቸው እንጂ የሁለትና የሦስት ሚሊዮን ሕዝብ ላይ ያ የዘር ፍጅት ታውጆ ሲሆን ኖሮ ይሄኔ የዚያ ነገድ አንድም አባል በሕይወት ሊገኝ ባልቻለ ነበር። መሣራው ግን በመንግሥታዊ በጀት በተደገፈ ሁኔታ በዘመቻ መልክ በመርፌ ቢያመክኑትም፣ በመርዝና በጥይት ቢረፈሩትም፣ በገመድ እያነቁ - በጦር እየወጉና በገጀራ አንገቱን እየቆረጡ በሽለቆዎች ቢጥሉትም፣ ወንድ ወንዱን በግፍ ቢያኮላሹትም፣ መሬቱንና ሀብት ንብረቱን ቢቀሙትም፣ በሂደቱ ለበረሃና ለባህር እንስሳት ቀለብነት እየዳረጉ ለስደት ቢያጋልጡትም ... ዕድሜ ለምልዓቱ በኢትዮጵያ ሲሳሳ በሌላው ዓለም ግን እየፋፋ አሁን ድረስ አለ። የነገውን ደግሞ አንድዬ ያውቃል - ስለ ነገ ግልጽ እውነቱን መናገር ባይቻልም ለጊዜው አስፈላጊ አይደለም።

እነዚህ ከትግራይ ማኅጸን የፈለቁ እርጉማን እስካሉ ድረስ መቼም ቢሆን ኢትዮጵያ ሰላም አታገኝም። ጠላቶቿ የማይተኙላት ኢትዮጵያ በዚህ መልክ መቀጠሏ ለውድመት እንጂ ለድኅነት አይሆንም። ቀን እየጠበቀ ዘርን ከሚያጠፋ ዐውሬ ካልተለዩ አጋም ሥር እንደተወተደ ቁልቋል ሲያለቅሱ መኖር ነው። ይህን እውነት ደህና የሚባሉት ትግራዎች ራሳቸው እንደሚደግፉት አልጠራጠርም።

በዐፄ ዮሐንስ ዘመን ምን እንደተፈጠረ እናውቃለን፤ በዐፄ ቴዎድሮስ ዘመን ምን እንደተከሰተ እናውቃለን። ከጥንት ጀምሮ ከዚህች ግዛት የሚወጣ ኃይል ለውድመቷ እንጂ ለብልፅግናዋ ውሎ አያውቅም። በጣም ይገርመኛል። ምን ዓይነት መረገም በዚያ በኩል እንደገጠመን ሳስበው ሁሌም እንደደነቀኝ አለሁ። በክፋት የቆረበ፣ ለደግነት ያልታደለ፣ በማፍረስ ጥበብ የተካነ ትልቅ የአጋንንት ሠራዊት በዚያ በኩል አለ።

የአሁኑ ደግሞ ከሁሉም የባለ ነው። የምናገረው ከኪሴ አውጥቼ ሳይሆን እየታዘብኩት ያለሁትን የወቅቱን የከተሞቻችንን ወሬ ነው። እነዚህ ዐይን አውጣ ወያኔዎች የሰይጣንን ያህል ክፉ ቢሆኑልን ኖሮ ዕድለኞች ነበርን። ሰይጣንና ወያኔዎች በክፋትና በዐረመኔነት እጅግ ይለያያሉ። ከዳደኞቹ ጋር የምከራክርበትን እዚህ ልንነገራችሁ።

ልብ አድርጉ እንግዲሁ፡- ሰይጣን የሚፈልገው ነፍስን ነው፤ ወያኔዎች የሚፈልጉት ደግሞ ምድራዊ ሀብትንና የበቀል ጥማት መሸንገያቸውን የሰው ደምና አጥንት። ዲያብሎስ ነፍሱን ሲፈልግ በውዴታህ እንድትሰጠው እንጂ በግድ ሊወስዳት አያስገድድህም፤ አስገድዶ

የሚወስዱት ነፍስ ወደ ጌታዋ ወደ አንድዬ እንደምትመለስ ያውቃልና ሰይጣን የሚራመደው በአስተውሎት ነው። ለምሳሌ ሰዎችን ሰዶማውያን ሲያደርግ ወይም አመንዝራዎች እንዲሆኑለትና የመንግሥቱ ወራሽ እንዲሆኑለት ሲፈልግ ጨው እያቀመሰና እርሱን መንፈሱን ቀስ በቀስ ወደሰውነታቸው እያሰረጸ በውዴታቸው ወደ ምህዳሩ እንዲሳቡ ያደርጋል እንጂ እንደወያይ በመንግሥት ስም በየሽርንቁላው በሚያዘጋጃቸው ድብቅና “ህጋዊ” እስር ቤቶች ንጹሐን ዜጎችን እያስገባ ወንዶችን በወንዶች፣ ሴቶችንም በሴቶች አያስደፍርም፤ ያንንም እንደጅብድ በፊልም እየቀረጸ ለማስፈራሪያነት አይጠቀምም። ይህ ተግባር ብቸኛ የወያኔ ትግራዎች ሰማይና ምድርን ጉድ ያሰኘ ከአጋንንትም በላይ ዕጥፍ ድርብ አጋንንትነታቸውን ያስመስከሩበት ስም የማናገኝለት ዕኩይ ተግባር ነው። በዓለም ላይ እኮ የኛኑ ጉድ መንግሥቱ ኃ/ማርያምን ጨምሮ እጅግ ብዙ ጨካኞችና አምባገነኖች ነበሩ፤ አሁንም አሉ። ሙሶሊኒና ሂትለር የወያኔን ሩብ ያህል አልጨኩትም - መግረፍና ማሰቃየት ማንም ያደርገዋል፤ መግደል ማንም ይገድላል። እነቢሰማርክም፣ እነቦካሣም፣ እነሰታሊንም፣ እነሣዳምም፣ እነጋዳፊም፣ ... ገድለዋል - አስቃይተውማል። ግን ሲያሰቃዩም ሆነ ሲገድሱ ለከት ነበራቸው። ሌሎች ጨካኞች “ሆ! እንዲህ ማድረግም እኮ ይችሉ ነበር፤ አይተው ምረውሃል እንዲያውም ወንድሜ” የሚያስብል የተወሰነ የጭካኔ ጫፎችን ይተዋሉ - አገዳደልም ወግ አለው - በርህራሄ መግደልም ያለና የነበረ ነው፤ ጣቶችን ከመቆራረጥ ጀምሮ በሂደት መግደልና በጥይት በአንዴ መግደል ለየቅል ናቸው - ስለዚህ አገዳደልም በቅጡ ሲሆን ለሚችሉም ለገዳይም ደግ ነው። ወያኔ ግን የሚተውልህ አንድም የጭካኔ ጫፍ የለም። የምናውቀውን ብቻ ሳይሆን በፍጹም የምናውቀውንና ስምተነውም የምናውቀውን የጭካኔ ዘር በሙሉ እስከፑንት በመጠቀሙ ወያኔ ለወደፊቷ ዓለም አዲስ የአጨካክን ክብረ ወሰን ባለቤት ሆኗል ማለት እንችላለን - ይህን ማይማኖት የወውራነት ጠባባዩን “Guinness Book of Records” ቢመዘግብለት ጥሩ ነው። እናም የወያኔዎች የስቃይ ጣሪያና ወለል ከማንም ይለያል። ከነዚህ ሰዎች ጋር በአንድ መንግሥት አይደለም በጉርብትና መኖር ራሱም መረገምን ተቀብሎ ዐይንን በመጨፈን የሚኖርበት እንጂ ማዶ ለማዶ እየተያዩም መኖር የማያስችልና ሊያስቡትም የሚከብድ ተግባር ነው።

ወያኔዎች 70ና 80 ዓመታትን በቅጡ ለማይኖርባት ምድራዊ ሕይወት የትም ባልታዩ ስግብግብነት ታውረው በብዙ ሚሊዮኖችና ቢሊዮኖች የሚገመት ብርና ዶላር ማካበታቸው የሰዎቹን ጅብነትና ዓሳማነት እንዲሁም በንዋይ ፍቅር መታወር ከማመልከቱ ውጪ ከሠሩት ኢሰብአዊ ድርጊት አኳያ ብዙም አያስነውራቸውም። በህጋዊ እስረኞች ላይ ያደረጉት አስጸያፊ ተግባር ግን እነዚህ ሰዎች ጋር ሌላው እንዳይኖር በር የሚዘጋ ነው። ከነሱ መሀል አሥር ሰው፣ ሃያ ሰው፣ ሠላሳ ሰው ጨካኝና ሆዳም ሆኖ ሌላው ደህና ሰው ቢሆን ትቻቻላለህ። ዘለቃውን አንድ ሆነው ይህን ያህል የጥፋት ዘመቻ ማካሄድ ግን የተለዩ ትኩረትና ብዙ ማሰብን የሚጠይቅ ነው - እነዚህ “ሰዎች” ሰው ስለመሆናቸው አስተማማኝ መረጃና ማስረጃ ለማግኘት ራሱ ጥናት የሚያስፈልገው ይመስለኛል፤ በመንጋ ማሰብ፣ በመንጋ መወሰን፣ በመንጋ መጨከን፣ በመንጋ እምብርት ማጣት፣ በመንጋ ሆኖ እነሱ የተናገሩትን፣ የሆኑትንና ያደረጉትን ሁሉ መናገር፣ መሆንና ማድረግ ምናልባት በተወሰነ መልኩ ከአንበጣና ከዱር ግራሃ ጋር ይመሳሰል እንደሆነ እንጂ ከሰው ልጅ ተፈጥሮ ጋር ብዙም አይቀራረብም - ደግሞም የተማረውም ያልተማረውም አንድ ሲሆንና መንጋነት የነሊናን ጤናማነት ሲያቃውስ ስታዩ እንደሰው ያስጨንቃል። የሰይን ጆሮ ይደፈንና እነሱን ሳስብ ሰው መሆኔ ያስጠላኛል - አንዳንዴ እንዲያውም ራስህን አጥፋ አጥፋ የሚል መጥፎ ስሜትም የሚጠናወተኝ ጊዜ አለ። መርዘኛ ሰዎች በተጎዱ ሰዎች እግር ራሳችሁን ተኩና እናገተ ውድ አንባቢያንም ይህን የነሱን የክፋት ክምር በጥምና አስቡት።

ዐፄ ቴዎድሮስ ካህናት አናደዋቸው ሳለ “አንድሽ አንባቢ፣ አንድሽ ተርጓሚ ሆነሽ መንግሥቱን ትበጠብጫለሽ” እንዳሉና የመሰላቸውን ፍርድ እንደፈረዱባቸው በታሪክ ድርሰትና አንባቢናል። እነዚህ ወያኔዎችም አንዱ ግዳዩን፣ ሌላኛቸው ፖለቲካውን፣ አንዱ እስር ቤቱን፣ ሌላው ዲፕሎማሲውን፣ አንዱ ማዕደኑን፣ ሌላው ፋብሪካውን፣ አንዱ ኮንዶሚኒየምን ሌላው የመሬት ችብቸባውን፣ አንዱ ግድያውን ሌላው ግርፊያውን፣ አንዱ ግብርናውን ሌላው ሙስናውን፣ አንዱ ፖሊስነቱን፣ ሌላው መከላከያውን፣ አንዱ ደኅንነቱን ሌላው ሚሊሻውንና ልዩ ኃይሉን፣ አንዱ “ፌዴራል” መንግሥቱን ሌላው የክልል “መንግሥታት”ን፣ አንዱ ወንዶችን እየደፈሩ ቅስምን መስበሩን፣ ሌላው ወሬላላውንና ብልት ላይ ኮዳ እያሰረ ማከላሸቱን፣ አንዱ ንብረት ማሸሽን ሌላው የሸሽ ንብረት ተቀብሎ መሸጡን፣ ... ይህን መሰል የጥፋትና ውድመት ኃላፊነቱን ሁሉ በዝግ ስብሰባቸው ተከፋፍለው መላ ሀገራችንንና ሕዝቧን ለ27 ዓመታት ቁም ስቅላቸውን ሲያሳዩ ቆዩ። አሁን ታዲያ አይበቃቸውም? እኛስ ስቃይና መከራ በሐኪም ታዘልናል? የኛ ዝምታና ቻይነት ለዚህ መሰሉ መዘገብንና ከሰውነት ተራ መውጣት እንደዳረጋቸው አስበነው እናውቃለን? የነሱንም ዕዳ ከማብዛት፣ የኛንም ፍዳ ከመከመር ሁለታችንም ነፃ የምንወጣበትን መንገድ እንፈልግ።

አሁን ለኔ የሚታየኝ ብቸኛው አማራጭ ከዚህ ስቃይ ለመውጣት እነሱን መርሳት ነው። እነሱን ለመርሳት ደግሞ በቀድሞ ትግራይ ልክ የራሳቸውን መንግሥት መሥርተው እንዲኖሩ እነሱን መለመን ነው። አሁን እንደምናየው በዕቅዳቸው መሠረት በ30 እና 40 ዓመታት ውስጥ ካለገልማጭና ካለቆንጣጭ ከመላዋ ኢትዮጵያ በተዘረፈ ሀብትና ንብረት ትግራይ አውሮፓን የምታስንቅ የኢንዱስትሪ መንደር ሆናለች። የኔ አጎትና አክስት ዳፍንት ውስጥ እየተጨናበሱ ወደ ትግራይ የሚሄደውን የከባድ ሾልት ምሰሶ በየተራ እየጠበቁ ሲያድሩ የትግራይ ገበሬ በሙብራት፣ በስልክና በንጹሕ የመጠጥ ውኃ አቅርቦት ብዙም ሳይቸገር ይኖራል - ዕድሜ ንሰውዓት ጀጋኑ! ዛሬና አሁን በተፈጠረላቸው ዕድል ጠባቂና ባለቤት ከሌላት ኢትዮጵያ እንደዐይጥና ፍልፈል ሌት ከቀን ያንጓዙትና በየሥርቻው ያከማቹት ነገር የሚያልቅባቸው ከሆነና ከኛ የሚፈልጉት ነገር ካለ እነሱን ሳናይ በሌላ አካል በኩል ልናቀብላቸው የሚያስችለን መንገድ ተፈልጎ ለቀጣዮቹ መቶና ሁለት መቶ ዓመታት ስማቸውንም ሳይቀር የማንሰማበት ሁኔታ ቢፈጠር በበኩሌ ደስ ይለኛል። የፈጠሩት psychological trauma እንዲህ በቀላሉ የሚደበዝዝም ሆነ የሚጠፋ አይደለም - ሃደ ጥዑይ ትግራዊዎ አነ ዝስምዓኒን ሀርቅ ዘብል ስምዲት ከመይ ገይሩ ምርዳዕ ዝክል አይፈልጉን - ቁስለኛና አቁሳይ ወይም የአቁሳይ ወገን ብዙውን ጊዜ በስሜት አይግባቡም። እንደ እውነቱ የዘረፉት ሀብትና ንብረት አይሰማኝም። እንደተባለውና እንደሚባለው “ትግራይ እስከትሰምጥ” ከመሀል አገር እየወሰዱ ያከማቹት ገንዘብም ሆነ ሌላ ንብረት ምንም ማለት አይደለም - ከፍ ሲል እንደጠቆምኩት ገብጋቢነታቸውንና ይሉኝታቢስነታቸውን ከማሳየት በስተቀር። ከነሱ ነፃ የምንወጣበት ዕድል ከተፈጠረልን በጥቂት ዓመታት ውስጥ ሠርተን እናገኘዋለን። ብቻ እነሱ ራሳቸውን እንዲችሉልንና እንደመኝገር ከተጣበቁብን የከሳ ሰውነታችን እንዲላቀቁን በሚያመልኩት አለቃቸው በሊቀ ሣጥናቴል እንለምናቸው። የወሰዱትን የሀገር ሀብትም እዚያው ይቋቋሙበት፤ ባፍንጫችን ይውጣ። ብቻ ይገላገሉን - እንገላገላቸው። የአየር ኃይሉንም ሆነ የአየር መንገዱን ንብረት እንደወሰዱት ሁሉ በዚያው ይቅር። ሀብት ይጠፋል፤ ይገኛል። በሥነ ልቦናችንና

በአካላችን ያደረሱት ጥፋትና የኅሊና ጠባሳ ግን ከትውልድ ወደ ትውልድ እየተላለፈ ሲጠዘጠዝን የሚኖር ነውና በኅያው እግዚአብሔር ይሁንባችሁ ትግራይ ከቀረው የኢትዮጵያ ግዛት ተገንጥላ ራሷን እንድትችል ታቦት አውጥተንና ተንበርክከንም ቢሆን እንለምናት፤ ወያኔዎችንም በጾም በጸሎት ታግዘን እንለምናቸው። ለዚህም ፈጣሪያችን ይርዳን - አንጄታቸው ራርቶ በቶሎ እንዲለዩን - እውነቱን ነው። ሰማንያችን ካልተቀደደ ሰውነታችን እንደተቀደደና እንደተዋረደን እስከወዲያኛው መኖራችን ነው። ከነሱ ጋር መኖር ደግሞ ፍርድ የሌለው የጨለማ ኑሮ መሆኑን ከተረዳሁ ቆይቻለሁ። ለዘመናት አብሮ ሲላቀስ የነበረ ሕዝብ ሲለያይ በየትኛውም ወገን ጥሩ ስሜት አይርም። ግን ደግሞ “ከሁልጊዜ ፈስ የአንድ ቀን ምንትስ” እንደሚባለው ልጆቻችንን ገድለው ለማይረኩና ሀብት ንብረታችንን በልተው ለማይጠረቁ ጭራቆች እየገበርን ዘላለማችንን ማቅ ከምንለብስ ተለያይተን ብናየው መልካም ይመስለኛል። ውድ አንባቢስ ምን ትላለህ?